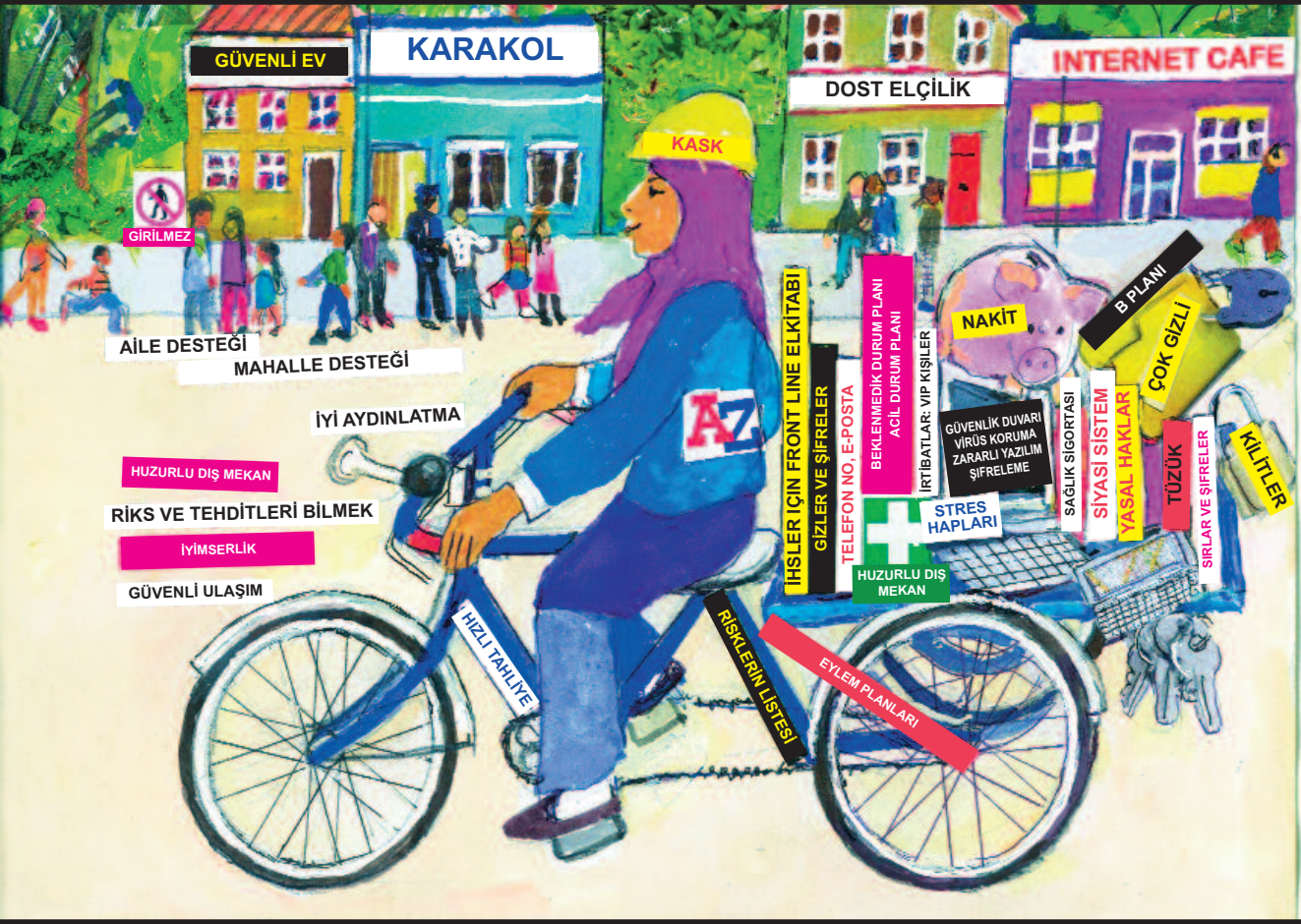

GÜVENLİK EL KİTABI:

RİSK ALTINDAKİ İNSAN HAKLARI SAVUNUCULARI İÇİN PRATİK ADIMLAR

BÖLÜM 3: TEHDİT ANALİZİ

“İHS'lerin tehditleri genellikle gözardı ettiklerini, onlarla yaptığımız konuşmalardan biliyoruz. Bazen, tehdidi önemsemenin, tehdit edenlere boyun eğmek olacağını veya inkarın en iyi strateji olduğunu düşünüyorlar. Ne var ki, öldürülen İHS'lerin birçoğunun cinayetten önceki günlerde tehditler aldıklarını, ancak bunlara karşı bir tedbir almadıklarını biliyoruz.”

Andrew Anderson, İcra Direktörü , Front Line

“Direktörümüz suikaste uğradıktan sonra tehditler almaya başladım. Kuruluşumuz tehditleri azaltacak farklı yöntemler belirlemesi için büyük bir ekip kurdu. Bir ekip Emniyet Müdürünü ve Güvenlik Bakanını nasıl etkileyebileceğimiz üzerine kafa yordu. Bir diğer ekip Elçiliklerden – özellikle de adalet ve güvenlik sistemlerine yardım yapan ülkelerin elçiliklerinden – yardım almaya odaklandı. Üçüncü ekipse evdeyken ve yolculuk ederken güvenliğimi nasıl artırabileceğimi değerlendirdi. Tehdit karşısında tam bir kurumsal bir tepki gösterildi.”

İHS, Asya

Bu Bölümde farklı tehdit türleri ve güvenlik vakaları tanımlanacak ve örnekler verilecek. Bir tehdidi analiz etmek için sorulması gereken beş soru anlatılacak. Ayrıca, üzerinde düşünmek üzere risk altındaki bir İHS'nin öyküsü de yer alacak. Sonrasında, aldığınız tehditleri bu beş soru yardımıyla değerlendirebilirsiniz. Güvenlik vakaları ve takip edilme ile ilgili iki farklı bölüm de yer alıyor. Bölüm, tehditleri azaltmak için bazı strateji örnekleriyle sona eriyor.

Filipinler'den bir İHS olan Dom-an bir rol oyununda aldığı ölüm tehdidine tepki veriyor.

Tehdit nedir?

Tehdidi zarar vermek, cezalandırmak veya can yakmak niyetinin ilanı veya işareti olarak tanımlamıştık.

Tehdit doğrudan size, kurumunuza veya ailenize yönelik olabilir.

İHS'lerin doğrudan aldığı tehditlere ilişkin bazı örnekler şöyle:

“Bayramı göremeyeceksin”

“Ofisinizi yerle bir edeceğiz”

“Bu konular üzerinde çalışmaya devam ederseniz seneye derneğinizin kaydı yenilenmez. (yasal olmayacak)”

“Kızını kaçırıp ırzına geçeceğiz”

Sembolik tehditler – sokak kapısına çivilenen ölü hayvanlar gibi

Tehdit ihtimali de tehdit sayılır – örneğin benzeri konularda çalışan diğer STKlar tehdit edildiğinde, size de sıra gelme ihtimalinin olması gibi.

Güvenlik vakalarını da değerlendireceğiz – yani, bir tehdide işaret eden veya tehditle sonuçlanabilecek olaylar.

Bu tür güvenlik vakalarına örnek olarak şunları sayabiliriz:

- sizi veya ofisinizi birinin izlediğini düşünebilirsiniz
- evinize, ofisinize veya arabanıza girilmiş
- kimliği belirsiz telefonlar alıyorsunuz

Neden tehdit edilirsiniz?

Tehdidin her zaman bir sebebi, bir amacı vardır: yaptığınız bir şeyi yapmanızı engellemek. İHS'ler genellikle, çalışmalarını güçlü aktörleri zora soktuğu zamanlarda tehditler alır. Tehdit, çalışmalarınızın etkili olduğunu gösterir – ve tehdidin amacı bu etkiyi yaratmanızı engellemektir. Buradaki zorluk, verimli olmaya mümkün olduğunca devam ederken tehdidi de olabildiğince uzak tutmaya çalışmak arasında bir denge tutturabilmektir.

Neden doğrudan saldırmak yerine tehdit ettiklerini düşünmek faydalı olabilir.

- Tehdit eden kişinin size saldıracak kapasitesi yoktur ve tehdidin yeterli olmasını umuyordur
- Fail size saldırmanın siyasi bedelinin farkında olabilir ve bu bedelden kaçınarak sizi durdurmaya çalışıyordu.

Ancak durum hızla değişebilir. Elinde yeterli kaynağı olmayan bir fail bu kaynağı elde edebilir veya siyasi ortam değişir ve failin size saldırmaması halinde ödemesi gereken bedel kabul edilebilir bir düzeye düşebilir. **O yüzden tüm tehditler ciddiye alınmalı ve riskten kaçınmak için gereken tüm adımlar atılmalıdır.**

Gelen tehditlere tepkiler

Tehdit edilmek oldukça korkutucu bir deneyim. Tehditler karşısındaki herkesin tepkisi farklı olabilir.

Tehdit edilmiş İHS'ler o anki duygularını ve tepkilerini şöyle tarif ediyorlar:

“Korkudan donakaldım! Tek yaptığım şey evde oturup aldığım tehdidi düşünmekti – kimseyle konuşmadım.” (tehdit karşısında paralize olmak)

“Evet, belki de gerçekten peşime düşeceklerdi! Onları durdurmak için hiçbir şey yapamam diye düşündüm. Hayatıma eskisi gibi devam ettim.” (tehdidi yok saymak)

“Daha çok içki içmeye başladım.” (kendini tehdidi karşı duyarsızlaştırmak)

“İş arkadaşlarımla oturup tehdidi karşı hem benim hem kurumun neler yapması gerektiğini konuştuk.” (tehdidi analiz etmek)

“Tehdit mesajı aldığım anda, ailemle konuşmak ve acil durumlarda kullanmak için hemen yeni bir telefon at telefon satın aldım.” İHS, Asya

Tehdit analizi, içinde bulunduğunuz durumla baş edebilmenize yardımcı olan olumlu bir tepkidir.

Tehdidi analiz etme

Tehdidi analiz etmekteki amacımız tehdiye ilişkin olabildiğince çok bilgi elde etmek ve söz konusu tehdidin eyleme dönüşme olasılığını -elimizden geldiğince- hesaplamak.

Bunun en iyi yolu, analizi güvendiğiniz iş arkadaşlarınızla birlikte yapmaktır. Arkadaşlarınızın söz konusu tehdidi sizden daha objektif ve farklı bir bakış açısından değerlendirmeleri ve böylece size katkıda bulunmaları mümkündür. (Ne var ki, sonuçta etkilenen kişi sizsiniz ve emin veya rahat hissetmediğiniz bir şekilde hareket etmeye zorlanmamanız gerekir.)

“Araştırmam bitince tartışma yaratacak bir rapor yazdım. Adımı gururla yazar olarak rapora ekledim ama sonradan böyle yaparak kendimi riske attığımı fark ettim.”

İHS, Doğu Avrupa

“Röportaj için TV'ye davet edildim.

Gazeteciye bana hangi sorular yönelteceğini önceden sormadım.

Programda benim röportaj Bakanından hemen sonraydı ve ben Bakan hakkında oldukça olumsuz yorumlar yapmışım. Bu olaydan sonra evimin önünde haftalarca şüpheli bir araç park etti.”

İHS, Doğu Avrupa

“İki asker tecavüz ettiği bir kadına yardım ediyordum. Askerler tutuklandı.

Tehdit mesajları almaya başladım.

Ailemin canlı canlı yakılacağını ve soyumu kurutacaklarını söylüyorlardı.

Yapılan incelemede kısa mesajların kocalarını ve ekonomik kaynaklarını kaybetmekten korkan, tutuklu

askerlerin eşlerinden geldiği ortaya çıktı. Tehditlerini hayata geçirecek

güçleri olmadığını anladım.”

İHS, Afrika

Bir tehdidi analiz etmek için sorulacak beş soru:

Not – Tüm soruların yanıtlarını bilemeyebilirsiniz

1. Tehditle ilgili net olarak neler biliyoruz?

- Kim, neyi, ne zaman ve nasıl söyledi?
- Eğer telefonla tehdit edildiyseiz arka planda sesler var mıydı?
- Hangi dilde ve tonda konuştu?
- Yaptığınız (yeni) bir etkinlik/çalışmadan sonra mı geldi?

2. Bir süredir belli bir tehdit örüntüsü var mıydı?

Tehdit örüntüsüne örnek olarak:

- Bir dizi tehditkar telefon veya mesajlar alıyorsunuz
- İki gün boyunca biri sizi takip ettikten sonra dün de oğlunuz takip edilmiş
- Başka bir İHS yetkililerce ifadeye çağrılıp gözaltına alındı. Şimdi de sizi ifadeye çağırıyorlar

Tehditler arasında belli benzerlikler olabilir:

- Gelen tehditlerin türü
- Tehdidin hangi yolla yapıldığı (yüz yüze, telefonla, vs)
- Tehditlerin zamanlaması (haftanın günü ve saat)
- Tehdit eden(ler) (eğer biliniyorsa)
- Tehditlerin yapıldığı yer
- Tehditlerden önceki etkinlikler – örneğin kurumunuzun bir basın açıklaması yapması gibi

Not: Aynı tarz tehditlerin şiddetinin artması, durumun daha tehlikeli hal aldığına işaret eder.

Honduraslı bir çevre aktivisti olan Rene Gradis iki suikast girişiminden sağ kurtuldu

3. Tehdidin amacı ne?

Tehdit failin size ne yapmak istediğini net olarak söylüyor mu? Eğer net değilse, bazen tehdidin amacı, tehdidin zamanlamasından tahmin edilebilir – planladığınız veya yakınlarda yaptığınız bir etkinlik/açıklama ver mi?

4. Kimin tehdit ettiğini biliyor musunuz?

- Bu genellikle bilinmez. Hemen bir sonuca varmayın.
- Mümkün olduğunca spesifik olun. Örneğin eğer fail bir polis memuruysa, hangi karakoldan? Rütbesi ne? *"Devlet Başkanımız 'tüm İHS'ler teröristtir' dedi. Bu da bize saldırmak isteyenlerin sayısında ve çeşitliliğinde artışa yol açtı. En yukarıdan gelen bu tehdide tepki göstermemiz gerekti."*
- İmzalı bir tehdit geldiyse fail gerçekten o kişi/kurum mu? *İHS, Amerika*
- Kimin tehdit ettiğini biliyorsanız, failin tehdidi hayata geçirecek kaynaklara sahip olup olmadığını değerlendirin. Eğer varsa, failin tehdidi bir adım ileri götürüp saldırma olasılığı yükselir.

5. Son olarak, yukarıdaki soruları analiz ettikten sonra, tehdidin eyleme dönüşeceğini düşünüyor musunuz?

- Bu değerlendirmeyi yapmak zordur ve hiçbir zaman %100 emin olamazsınız.
- Yanıtınızı, ülkenizdeki İHS'lere yönelik saldırıların tarihçesi, failerin kapasiteleri ve failerin cezasız kalıp kalmadığı gibi bilgileri içeren size özel bağlamı dikkate alarak vermelisiniz.
- Emin olmadığınız zaman sizin için en güvenli gibi görünen seçeneği seçin.

Tehdidi polise bildirmeli misiniz? Aşağıda bu soruya farklı İHS'lerin verdiği farklı yanıtları bulabilirsiniz:

"Evet, tehdit bir suçtur ve polis de yasaları uygulamak ve korumakla yükümlüdür."

İHS, Avrupa

"Hayır, polise tehdit edildiğini bildiren son İHS ailesine tabutta geri gönderildi."

İHS, Orta Doğu

"Ülkemizde yasaların uygulanmasını sağlamak için uğraşyoruz – eğer yerel polis bir şey yapmazsa, olayı bir üst kademeye taşırız."

İHS, Afrika

"Evet, eğer bir suçu bildirmek için gereken adımları attıysan ve polis de bir şey yapmadıysa, uluslararası mekanizmalara başvurmak istediğinde bunu delil olarak kullanabilirsin."

İHS, Amerika

Elbette siz kendi koşullarınızı dikkate almalısınız.

"Bize saldırırlar polis bile olsa, üst düzey polislerle ilişki geliştirmenin bizim için gerekli olduğunu fark ettik. Emniyet Müdürüyle toplantılar yaparak İHS'lere saldırımlarının haber olması halinde bunun siyasi bedelinin ne olacağını anlamasını sağladık. Daha sonra üyelerimizden biri iki polis tarafından kaçırılıp arabanın bagajına konmuş. Polis üstünü doğru dürüst aramadığı için cep telefonu yanındaymış. Bizi aramayı ve kendini kaçıran polislerden birinin adını vermeyi başardı. Derhal emniyet müdürünü arayıp bu bilgiyi ilettik. O da polisleri arayınca arkadaşımızı serbest bıraktılar. Eğer bu ilişkiyi kurmamış olsaydık arkadaşımız sonsuza kadar kayıp edilecekti."

İHS, Afrika

Alıştırma – vaka çalışması

Aşağıdaki vaka çalışmasını inceleyin, 5 soruyu cevaplamaya çalışın. Daha sonra cevaplarınızı İHS'lerin verdiği cevaplarla karşılaştırın.

Vaka çalışması

Bir kadın İHS, derneği tarafından kırsalda yerleşik bir topluluğa yardımcı olmak üzere bölgeye gönderilir. Topluluk binlerce kişinin yerinden edilmesine ve eşsiz bir ekosistemin yok olmasına yol açacak bir barajın yapılmasını protesto edecektir. Topluluk inşaatı karşı neredeyse tamamen birleşmiş olsa da, kısa vadede inşaatı iş olanağı yaratacağı için barajı savunan küçük bir grup vardır.

Bir gün, polis kadının eşini durdurup 'karına daha sıkı göz kulak ol' der.

Bir hafta sonra, evlerinin kapısına bir mesaj asılmıştır: 'Başımıza bela olmaktan vazgeç, yoksa...'

Üç gün sonra, öğle saatlerinde yapılan gösterinin ardından, kadın İHS evine döndüğünde eve girildiğini, çocuklarının köpeğinin öldürüldüğünü ve 'sıra sana geliyor!' yazılı bir not görür.

Beş sorunun yanıtlarını düşünün ve kadın İHS'yi öldürme tehdidinin ciddiye alınıp alınmaması gerektiğini değerlendirin.

1. Tehditle ilgili net olarak neler biliyoruz?

.....

2. Belirli bir süre içinde belli bir tehdit örüntüsü var mıydı?

.....

3. Tehdidin amacı ne?

.....

4. Kimin tehdit ettiğini biliyor musunuz?

.....

5. Son olarak, yukarıdaki soruları analiz ettikten sonra, tehdidin eyleme dönüşeceğini düşünüyor musunuz?

.....

Sizce bu kadın İHS ne yapmalı? Önce zayıf yönlerini ve kapasitelerini değerlendirin, ardından seçeneklerini.

.....

.....

Aşağıda bu vakayla ilgili İHS'lerden gelen yorumları görebilirsiniz:

- Bağlam çok önemli ve olgular bu bağlam çerçevesinde değerlendirilmeli.
- Bir tehdit örüntüsü mevcut. Polis memurunun kocasını uyarması bu örüntünün bir parçası olmayabilir – bu, polisin ataerkil bir bakış açısıyla kişisel bir yorum mu yaptığı, yoksa ilk tehdidi mi gerçekleştirdiği net olmayan bir "güvenlik vakası".
- Amacın, kadın İHS'nin, grubun eylem yapmasına yardımcı olmasını engellemek olduğu anlaşılıyor. En ağır tehdit protesto gösterisi sırasında veya sonrasında geldiğine göre, faillerin, kadın İHS'nin çalışmalarının kendi çıkarlarını engellemesinden endişelendiklerini gösteriyor.
- Gerçek failler belli değil ama baraj projesinde devletin de rolü olmalı (bu yüzden de polis gibi devlet birimleri de işe karışmış olabilir). Büyük ihtimalle yabancı hükümetler veya şirketler de – insan haklarına duyarlı olabilir veya olmayabilir – proje ortakları. Çok büyük bir para söz konusu, o yüzden meydan okunan çıkar sahipleri güçlü ve nüfuzlu. Öte yandan, topluluktaki barajı destekleyen küçük grup da fail olabilir. Bunlar baraj projesinin ortaklarıyla işbirliği içinde hareket ediyor olabilir de olmayabilir de.
- Bu tehdidin eyleme dönüşebileceğine dair en güçlü üç gösterge şunlar:
 - Failler muhtemelen tehdidi eyleme dönüştürebilecek kapasiteye sahip olan güçlü aktörler
 - Tehdit örüntüsünün şiddetinde artış görülüyor (eve girmek ve köpeği öldürmek şiddet uygulama kapasitesi olduğunu ve yakalanmaktan korkulmadığını gösteriyor)
 - Failler gündüz vakti kadın İHS'nin evine girecek kadar kendilerini güvende hissettiklerine göre bir cezasızlık ortamı söz konusu

Sizce bu tehdit eyleme dönüşebilir mi? Muhtemelen evet. Bu, yukarıdaki sebeplerden dolayı tehlikeli bir durum.

- Kadın İHS'nin zayıf yönleri (zaafları):
 - Topluluğu yeni tanıdığı için söz sahibi olabilecek kanallara erişimi olmayabilir veya normal erişim yollarını bilmeyebilir.
 - Ailesi yanında – onlar da riskte olabilir
- Kadın İHS'nin kapasiteleri:
 - Topluluk
 - Örgütü (öte yandan, İHS'yi tehlikeli bir bölgeye bir güvenlik planı veya yeterli kaynakları olmadan gönderdilerse, bu bir zayıf yön olarak da düşünülebilir)

Olancho bölgesindeki çevre koruma grubu La Unión. Gençler yasadışı tomrukçuluk faaliyetlerini belgelemeye başlayınca ölüm tehditleri de başladı. Bunun üzerine diğer topluluk üyeleri onları korumak için harekete geçti.

Bu kadın İHS ne yapmalı?

Bu sorunun 'doğru' bir yanıtı yok. Bunun sebebi kısmen bağlama bağlı, kısmen de her zaman cevabı bilinmeyen sorular olacağından. Yine de, aşağıda bazı seçenekleri göreceksiniz – bunların bazıları alternatif, bazıları ise aynı anda uygulanabilir planlar:

- İHS ve ailesi ne yapmak istediklerini tartışabilir
- Hemen kurumunu arayıp tavsiye ve gereken desteği – insan ve/veya ekipman- isteyebilir ve hızla orayı terk etmesi gerekiyorsa bir çıkış stratejisi planlayabilirler
- Toplulukla şahsen İHS'yi, ailesini ve evini nasıl koruyabileceklerini tartışabilirler – örneğin, birinin sürekli İHS'ye eşlik etmesi gibi
- Topluluğun tehdidin faileri hakkında nasıl bilgi toplayabileceğini tartışabilirler
- Bu stresli dönemde İHS'nin ne tür bir psikolojik desteğe ihtiyacı olabileceğini düşünebilirler

Bu tartışmalara bağlı olarak bu İHS aşağıdaki seçenekleri değerlendirebilir:

- Ailesiyle beraber derhal bölgeden ayrılabilir
- Ailesini gönderip kendisi kalmaya devam edebilir
- Evini daha emniyetli bir hale getirerek (bir koruma tutmak gibi?) fiziksel güvenliğini artırabilir
- Dışarı yalnız çıkmamalı ve ailesini yalnız bırakmamalı. Ayrıca dernekten birisi her hareketinden ve programından sürekli haberdar olmalı
- Bölgedeki seyahat planlarını iyi düşünmeli – en savunmasız olduğu zamanlar bu dönemler olabilir
- Tehditleri polise bildirebilir (her ne kadar polislerin de işin içinde olma ihtimali varsa da, korumakla ve tehdidi kaydetmekle yükümlü olduklarını göstermiş olur)
- Polis veya devlet koruması talep edebilir (faillerin bunlar olmadığı kanaatine varılmışsa)
- Bir basın toplantısı düzenleyerek tehditleri kamuyla paylaşabilir
- Diğer yerel ve bölgesel insan hakları kuruluşlarıyla bağlantı kurabilir / ağ oluşturabilir
- Vakayı duyurabilecek uluslararası kuruluşlarla iletişim kurabilir (özellikle insan haklarını desteklediği bilinen yabancı hükümetlerin baraj projesiyle bağlantısı varsa)
- Kullanılan baraj karşıtı protesto taktiklerinin ve mesajların en etkili veya en doğru yöntem olup olmadığını değerlendirebilir. Bağlama bağlı olarak, baraj inşaatının ortaklarından, topluluğun endişelerini anlatıp tartışabilecekleri bir toplantı talep etmenin faydalı olup olmayacağı düşünülebilir.

Kendi tehdit analizim

Hiç tehdit aldınız mı? Cevabınız evetse, 5 adımda tehdit analizi yapmak için zaman ayırın.

1. Tehditle ilgili net olarak neler biliyoruz?

.....
.....

2. Belirli bir süre içinde belli bir tehdit örüntüsü var mıydı?

.....
.....

3. Tehdidin amacı ne?

.....
.....

4. Kimin tehdit ettiğini biliyor musunuz?

.....
.....

5. Son olarak, yukarıdaki soruları analiz ettikten sonra, tehdidin eyleme dönüşeceğini düşünüyor musunuz?

.....
.....
.....

Zayıf yönlerinizi ve kapasitelerinizi dikkate aldığınızda, ne gibi adımlar atacaksınız?

.....
.....
.....

Güvenlik vakaları

Güvenlik vakalarını tehdide işaret eden veya tehditle sonuçlanabilecek olaylar olarak tanımlamıştık. Bununla ilgili bazı örnekleri de bu bölümün başında vermiştik. Şimdi iki örnek daha veriyoruz:

- E-postanızın izlendiğinden şüpheleniyorsunuz
- Tanımadığınız kişiler komşularınıza veya iş arkadaşlarınıza sizinle ilgili sorular soruyor

Güvenlik vakaları, size yönelik tehditlerin ne zaman artabileceğine dair son derece önemli göstergelerdir ve asla göz ardı edilmemelidir.

Güvenlik vakaları karşısında ne yapmalı

1. Hemen güvenlik vakasıyla ilgili olguları ve oluştuğu ortamı yazın
2. Güvenlik vakasını iş arkadaşlarınızla tartışın
3. Güvenlik vakasını analiz edin ve ne gibi tedbirler alacağınıza karar verin

Çok sayıda güvenlik vakası karşısında ne yapmalı

Bazı ülkelerde İHS'ler bir dizi tehdidin yanı sıra güvenlik vakalarına da maruz kalıyorlar. Aynı ilkeler böyle bir durum için de geçerlidir. Bütün güvenlik vakalarında, olayla ilgili bilinen tüm olgular yazılmalıdır – kullanılan belli kelimeler, görevlinin tarifi, plaka numarası, vs. Eğer böyle bir durumdaysanız bir güvenlik vakaları kayıt defteri tutup her tehdidi veya güvenlik vakasını buraya kaydetmek faydalı olabilir. Böylece bu tür vakalarda bir artış olduğunda, durumu kolaylıkla tespit edebilirsiniz.

Eğer bir kuruluşta çalışıyorsanız, tüm personelin her türlü güvenlik vakasını bu vaka defterine kaydetmesi gerektiğini net olarak belirtin. Böylece, örneğin eğer ekipten birisi eve giderken takip edildiğini düşünüyorsa, diğerinin laptopu çalınmışsa ve üçüncü kişi de eve şüpheli kişilerin geldiğini öğrenmişse, tüm bunlar bildirilip kayıt altına alınmış olur. Bunlardan yalnızca bir tanesi yaşandıysa, belki de kişinin, insan hakları çalışmaları yüzünden evhamlandığı düşünülebilir. Ama bunların tamamı kısa bir süre içinde yaşanıyorsa bu, kuruluşa yönelik olumsuz ilginin arttığını ortaya koyan bir işarettir ve daha sıkı güvenlik planları devreye sokulmalıdır.

“Ofisimizin önünde taksilerin park etmeye başladığını fark ettik. Çalışanlar her zaman kullandıkları taksi durağı yerine bu taksilere binmeye başladılar. Şoförler yolcularla sohbet etmeye, o gün neler yaptıklarını sormaya başladı.”

Derneğimiz düzenli olarak diğer derneklerle buluşur, çalışmalarımızı ve güvenlik konularını tartışırız. Bir sonraki toplantımızda, bu güvenlik vakasından söz ettik. O zaman, toplantıdaki diğer dernek temsilcileri kendi binaları önünde de taksilerin park etmeye başladığını fark ettiler.

Yetkililerin ya taksi şoförlerini bizimle ilgili bilgi toplamak için kullandıkları ya da şoförlerin kılık değiştirmiş güvenlik elemanları olduğu sonucuna vardık.

Bunun üzerine, kuruluşlarımız en emniyetli tepkinin durumun farkına varmamış gibi yapmak olduğuna karar verdi ama ekibimizi takside işle ilgili hiçbir şey konuşmamaları, zararsız konularda sohbet etmeleri konusunda uyardık.” İHS, Amerika

Takip (izleme)

Güvenlik vakalarının bir örüntüye dönüşmesi, yetkililer veya başkaları tarafından izlendiğiniz anlamına gelebilir (son derece profesyonel bir izleme ekibini muhtemelen fark etmeyebilecek olsanız da).

Faillerin sizi izlemesinin üç sebebi olabilir:

- Bilgi toplama (faaliyetleriniz sebebiyle veya çalışmalarını faileri tehdit eden bir kişi veya grupla bağlantılı olduğunuz için)
- Gözdağı verme
- Gözaltına alma, kaçırma veya saldırmaya hazırlık

Failin bilgi toplarken bulduğunu sandığı şeye veya değişen siyasi ortama göre izleme sebebi de değişebilir.

Eğer izleniyorsanız sizin ve iş arkadaşlarınızın deneyimlerinize ve geçmişte yaşanan benzer olaylara dayanarak, en olası sebebi iyi tespit etmek gerekiyor. Tedbir almakla paranoyak olmak arasında bir denge tutturmanız önemli.

Takip edilmeniz de edilmeseniz de, risk altındaki bir İHS olarak durum farkındalığı becerileri geliştirmeniz yararlıdır. En azından şunlara dikkat edebilirsiniz:

- İlgüdülerinizi dinleyin – eğer bir sorun olduğunu düşünüyorsanız, farkında olmadan bir şeyler dikkatini çekmiş olabilir – o ortamdan kurtulmak için harekete geçin
- Evinizin veya ofisinizin dışında izlenebileceğiniz ihtimaline karşı özellikle duyarlı olun – izleyenlerin, sizi bulabileceklerinden emin oldukları bir veya iki ‘başlangıç noktası’ mutlaka vardır.
 - Sıradışı bir şey olup olmadığına dikkat edin – değişik tipler, olağan dışı hareketler, beklenmedik hediyeler (bunları reddetmek en doğrusudur- dinleme cihazı konmuş olabilir)
 - Gördüğünüz kişilere dikkat edin ve tanıdığınız birisine benzeterek belleğinize yazın – aynı kişi farklı ortamlarda karşınıza çıkarsa tanımak için faydalı bir yöntemdir
 - Gördüğünüz araçlara dikkat edin ve temel özelliklerini – markası, rengi, plakası gibi hatırlayın.

İzlenmeyle ilgili aşağıdaki tavsiyeleri dikkate alın:

- **Başınıza gelmeden önce** buna nasıl tepki vereceğinize dair bir plan yapın – önceden ailenizle veya iş arkadaşlarınızla bazı “kod” kelimeler veya terimler ya da şifreli mesajlar için parolalar tespit edin, adınıza kayıtlı olmayan bir acil telefon hattınız olsun ve acil durumlarda kullanmak üzere sizinle bağlantısı olmayan bir araç ayarlayın

“İHS’lerin her türlü iletişimi rutin olarak izleniyor”, insan hakları avukatı Martin Oloo, Kenya

- Neden izleniyor olabileceğinizi değerlendirin – bilgi toplamak için mi? Gözdağı vermek amacıyla mı? Gözaltına alma hazırlığı mı? (Tehlikede olduğunuza inanıyorsanız bu durumdan kurtulmak ve güvenli bir yere ulaşmak için gerekeni yapın)
- Eğer emin değilseniz, izlendiğinizi varsayın (kendiniz, telefonlarınız, aracınız)
- Başkalarını riske atmaktan kaçının
- Doğal davranın – izlenip izlenmediğinizi görmek için sabahları çöp çıkarma bahanesiyle dışarıyı kontrol edebilirsiniz veya evde, siz gittikten sonra ne olduğunu gizlice izleyecek birisi kalabilir
- Tüm rutininizi değiştirin: işe gidiş saatlerinizi (ve hatta günleri) değiştirin, mümkünse farklı yollar kullanın, öngörülebilir alışkanlıklar edinmeyin (örneğin spor salonuna, bara veya alışverişe hep aynı gün ve saatte gitmek gibi)

Yaptığımız ne kadar riskli olduğunu fark etmeden önce bizi takip edenlere sürekli meydan okuyorduk. Gidip arabanın plakasını ve yüzlerini cep telefonumla kaydediyordum. Şimdiyse onları görmemiş gibi yapıyorum.
İHS, Afrika

Aşağıdakilerin yapılması genellikle önerilmez:

- Sizi takip ettiğini düşündüğünüz kişiye meydan okumak (bunu yaparsanız, ileride takibi daha gizli yapmaya devam ederler ama siz bunun farkına varamazsınız)
- İzlenmeye karşı eski usul yöntemlere başvurmak – vitrin camlarına bakmak (çünkü beden diliniz esas amacınızın ne olduğunu ele verebilir) veya bir

Yemen'deki Prangasız Kadın Gazeteciler ofislerine alarm sistemi kurmak için Front Line'dan hibe aldılar

arabanın takibinden hızlanarak uzaklaşmak (çünkü sizi kaç aracın izlediğini bilemezsiniz).

Daha fazla bilgi için: Ek 14 – İzleme Teknolojileri ve Metodolojisi başlıklı bölüme bakabilirsiniz.

Not: Güvenlik planınızı oluşturmaya başladığınız tüm sayfaların bu Çalışma Kitabından ayrılıp birlikte güvenli bir yerde tutulabileceğini unutmayın.

Khalid El Jamai çok tanınmış biri olduğu için Fas'ta Kral'a işkence konusunda bir açık mektup yazıp da ağır bedel ödemeyen az sayıdaki gazeteciden biri

"Sembolik eylemler sizin ve kuruluşunuzun tehditlere ve saldırılara karşı tepkinizi dışa vurmaya yardımcı olur. Ofisimizin altı üstüne getirildikten sonra ofisi temizledik ve sembolik bir etkinlik yaptık – ofisimizi yeniden insan hakları mücadelemizin "ocağı" yapmak için elimizde çiçeklerle, yüreğimizde umutla topladık."

IHS, Amerika

Tehdidi Azaltma

Daha önce de söz edildiği üzere, tehditleri azaltmak Risk Denkleminin kullanması en zor olan bileşeni. Zayıf yönlerinizi azaltmak ve kapasitelerinizi artırmak sizin kontrolünüzde olduğu için daha kolay. (bkz Ek4: IHS'lerce dile getirilen kapasiteler)

Yine de tehditleri azaltabileceğiniz bazı yollar var. Aynı anda birden fazla strateji kullanabilirsiniz. Sizin için en doğrusunun hangisi olduğuna ancak siz karar verebilirsiniz:

- Tehditle yüzleşin:
 - Faillerle diyalog kurun (ne yaptığınızı tam olarak anlamıyor olabilirler veya çalışmalarınızın yasal olduğunun farkında değildirler)
 - Faillere sizi doğrudan ya da başkaları aracılığıyla tehdit etmenin veya size saldırmanın siyasi bedelinin çok ağır olacağını anlatmanın yolunu bulun (örneğin yurt içi ve yurt dışında güçlü müttefikleriniz olduğunu gösterin)
 - Aldığınız tehditleri kamuya duyurun

Not: Bu stratejiyi ancak güvenli olduğunu düşünüyorsanız uygulayın. Durumu daha da şiddetlendireceğini düşünürseniz yapmayın.

- Tehdidi paylaşın
 - Tartışma yaratacak rapor veya bilgileri yalnızca kendi kuruluşunuz yerine bir koalisyon halinde yayımlayın
 - Hassas raporlara kişilerin isimlerini vs yazmayın – sadece kuruluşun ismini verin
- Tehditten kaçının
 - Olumsuz ilgi/tepki çeken çalışmalarınızı geçici olarak durdurun (veya durduruyormuş gibi yapın)
 - Geçici olarak daha güvenli bir yere gidin
 - Korunma tedbirlerinizi diğer yollarla da güçlendirin, örneğin:
 - Yanınızda sürekli birileri olsun
 - Yolunuzu ve rutinlerinizi değiştirin
 - İlk adımı sizin atmadığınız her türlü yeni tanışmaya temkinli yaklaşın
 - Güvenlik kişinize detaylı programınızı verin ki sizi gün içinde düzenli olarak kontrol edebilsin.
 - Güvenlik kişinizi bilgilendirmeden programınızı değiştirmeyin

"Muhafazakar dini gruplardan tehdit almaya başladıktan sonra en büyük Müslüman cemaatlerden birinin liderine ulaştık. Açık bir toplantıda konuşmayı kabul etti ve toplantıda çalışmalarımızı desteklediğini söyledi. Bu, tehditleri azalttı."
İHS, Asya

"Biz kayıt cihazlarını çok kullanırız. Verdiğimiz her röportajı kaydederiz ki söylemediğimiz bir şey yüzünden suçlanmayalım. Ofisimiz arandığında bir şey yerleştirilmesin diye tüm olayı kayıt altına aldık. Telefona da bir kayıt cihazı takılı, böylece gelen tehditleri kaydedebiliyoruz. Bu kendimizi korumamıza yardım ediyor."
İHS, Doğu Avrupa

Son olarak, ne gelecekte neler olacağını, ne de başkalarının aklından geçenleri tam olarak bilebilirsiniz. O yüzden sizin için en güvenli görünen yaklaşımı benimsemek en iyisidir.

"Tehditler alıyor ve bu yüzden kendimi çok savunmasız hissediyordum. O yıl Avrupa Konseyi beni tüm Konsey toplantılarına davet etti. Çok tanınmış biri haline geldim ve bu sayede dokunulmaz oldum!"
İHS, Doğu Avrupa

AB Yüksek Komiseri Catherine Ashton 2010 Front Line Ödülü sahibi Dr. Soraya Sobhrang'ı tebrik ediyor